

Sandpappret

NR 12. December 2025 samt Nr 1 Januari 2026

Årgång 30

GOD JUL

**ADVENTSKAFFE • JULMARKNAD
JULBORD • LUCIA- & MUSIKKONSERTER
TOMTESTIG VID HILDINGS TORP
NYÅRSFYRVERKERI • MED MERA**

sandagotland.se

Vad händer i Sanda och Västergarn?

December 2025

Tor 4/12 Sanda fritidshems julmarknad, Sanda skola kl 15-17.30

Lör 6/12 Julbord med dans i Sanda bygdegård kl 18.00

Sön 7/12 Julmarknad i Västergarns hembygdsgård kl 11-14.

Tor 11/12 Luciakonsert Wisbygymnasiet i Sanda kyrka kl 19.00

Sön 14/12 Luciahögtid i Sanda kyrka kl 16.00

Sön 21/12 Adventsfika i Hildings torp kl 14-16

Sön 28/12 Julkonsert FourEver Sanda kyrka kl 19.00

Januari 2026

Lör 3/1 Mellandagsvandring, Västergarns hembygdsgård kl 10.00

Lör 17/1 Melodikrysfrukost Sanda bygdegård kl 9.30

Sön 18/1 Hembygdsvandring Sanda bygdegård kl 14.00

Mån 19/1 Styrelsemöte HBF Sanda bygdegård kl 19.00

Fre 30/1 Fredagsmys Västergarns hembygdsgård kl 19.00

Lör 31/1 Loppis i Sanda bygdegård kl 11.00

Välkomna på **JULDANS** i Sanda!

CLAES-HERMANS bjuder upp till dans
i Sanda bygdegård lörd den 6 december.

Kom och dansa till kram- och buggvänliga låtar i vår
julpyntade bygdegård. Dansen börjar kl 20.30-24.00.

Pris 150 kr per person och då ingår kaffe!

Välkomna hälsar Sanda Dans- och Hembygdsförening

Välkomna till
Sanda fritidshems
JULMARKNAD

till förmån för
Musikhjälpen 2025

Torsdag den 4 dec
kl. 15-17.30

Sanda fritidshem,
Sanda skola

ADVENTSKAFFE
vid **Hildings Torp**

Söndagen 21 december
kl 14-16 är det advents-
kaffe vid Hildings torp.

Brasan är tänd och kaffepannan
är på. Kom och njut en stund
i torpet bredvid vattensågen
vid Petarve.

Passa också på att gå vandrings-
leden i skogen längs med ån.
Den går längs slingriga stigar in-
till vattnet och där finns tomtar...

Välkomna på
Luciakonsserter

Torsdagen 11 december kl 19.00

Wisbygymnasiet genomför traditionsmässigt
Luciafirande i Sanda kyrka.

Lördagen 14 december kl 16.00

Luciatåg med de äldre barnen i pastoratets
barnkörer under ledning av Clara Andermo,
Medverkar gör: Erik Tibell, Erik Ronström
och Gertrud Jakobsson.

**Julkonsert med
Four Evers med familjer**

**Söndagen 28 december
kl 19.00 i Sanda kyrka**

En välsjungande jultradition i Sanda kyrka
är FourEvers julkonsert.

Kvartetten har tagit barn, syskon och
respektive till hjälp och kyrkan kommer
att fyllas av julsånger från flera genrer.

Räkna tomtarna!

**Tomtarna är tillbaka!
Kom till vattensågen vid Petarve och gå den
fina vandringsstigen intill ån.**

**Vandringsstigen är under perioden 21/12–6/1
dekorerad och julpyntad.**

Räkna alla tomtar du ser och lägg en lapp i lådan på hur många du hittat. Tomten delar ut ett pris i januari till dem som hittat alla. Här finns också en tipspromenad för stora och små att klura på längs vägen.

Förresten hur många tomtar gömmer sig i detta nummer av Sandpappret?

Adventsgudstjänst

**Söndagen 30 november
kl 11.00-12.45 i Västergarns kyrka**

Elin Sjärnarve medverkar
med sin vackra stämma
denna adventsgudstjänst
i Västergarn kyrka.
Kent Österdahl predikar och
efter gudstjänsten bjuder
församlingsrådet in till adventslunch.

Bildstenen vid Smiss

Jag har fått frågan varför står det en bildsten i ängnet vid Smiss? Det här har jag hittat som svar:

Bildstenen är av kalksten, 230 cm hög, 133 cm bred vid basen, med rundad och insvängd överdel av 700-tals typ, och 15-20 cm tjock. Kant av nederdelen avslagen. På den släta sidan, som ligger uppåt, kan urskiljas ristningar i djuprelief.

Lantbrukare Mattias Hoffman Stenhuse berättar att han funnit bildstenen cirka 1986, då han tog bort ett dike över åkern norr om ängnet. Den låg som körsten över en stentrumma i diket. Fyndet är anmält till Fornsalen.

På platsen där fornlämningarna ligger har troligen stått en väderkvarn. Vid foten av bildstenen ligger en Malsten, 55x50 cm och 25 cm hög. Rännan är 52 cm lång och 7cm djup. Fragmentarisk.

Malstenen har han också funnit vid plöjning i samma åker. Även ett Guldfynd har hittats i samma åker. (nr 108). Jag har sökt Riksantikvariet för att få svar på vad guldfyndet bestod i men inte fått något svar. Återkommer om detta i ett annat Sandpapper när dem svarat.

*Av Anki Wallin,
Källa Riksantikvarieämbetet Fornsök.
Foto: Agneta Lippman.*

SANDA HELGMILLUM KAFFE

Sönd 28 dec kl 12-17

Bullar, pajer, kakor,
och smörgåsar

Välkomna!

SANDA KAFE
(Gamla affären mitt i Sanda)

Bli medlem och supporta **SANDAS föreningsliv**

Vi behöver dig och ditt stöd så att vi kan arrangera aktiviteter och evenemang i Sanda socken och göra livet lite roligare.

Sanda Hembygdsförening

arrangerar aktiviteter vid
Sanda Bygdegård,
Gullinmuseet,
Petarve vattensåg mm.

Familj: 200 kr. Enskild: 100 kr
Postgiro 28 65 38-4
Swisch 123 671 35 72

Sanda Idrottsförening

arrangerar träningar
och tävlingar i varpa, pärk,
pingis med mera.

Medlem 150 kr
Sanda IF Bankgiro
5331-0819

Sanda-Västergårns Röda Kors grupp

arrangerar medlemsträffar,
Kupan Hemse,
lotterier, auktioner mm
Medlemsavgift 250 kr

Bli medlem här
[https://www.rodakorset.se/
engagera-dig/bli-medlem/](https://www.rodakorset.se/engagera-dig/bli-medlem/)

Jordkällaren vid Gullinmuséet

Vid Gullinmuséet har vi en gammal jordkällare. Det har funnits en jordkällare vid i princip alla gamla stationshus på Gotland.

Jordkällare har funnits sedan mitten av 1700-talet. På vintern skyddade jordkällarens väggar och jordlagret råvarorna från att frysa sönder och på sommaren mot värmen. Jordkällarens naturliga fuktighet gjorde att varorna inte torkade utan behölls relativt färska under lång tid. På 1950-talet började jordkällare ersättas av elektriska kylanläggningar. Ett intressant historiskt perspektiv.

Vi har i Gullingruppen diskuterat renovering av vår jordkällare i flera år.

Under sensommaren i år tog Rune Malmros tag i saken. Han kontaktade Putte Johansson och Per-Åke Sandsjö samt Raymond Hejdström. Hembygdsföreningen fick bidrag från Länsstyrelsen för renoveringen. Dessa fyra herrar har sedan enträget arbetat på under hösten. Ibland med bistånd av Ola Arvidsson. Samt vid några tillfällen även hjälp av Gunnel Wallin.

Renoveringen av jordkällaren började med att all gammal bröte som låg i källaren skottades ut. Herrarna har rivit det gamla taket och sedan har de satt på ny takpapp på jordkällaren. De har byggt nya ytterdörrar samt innerdörr och källarnedgång. Ytterdörrarna och källarnedgången har klätts med takpapp. Stenmuren är kompletterad med småsten för att putsunderlaget ska vara bättre.

När takpappen läggs på så spikas först klisterremсор på alla ytor där den stora pappvåden ska smältas fast. Därefter läggs de stora våderna på och slutligen läggs en skarvremsa över varje trekant-släkt. Att smälta ihop alla våder med klisterremсорna görs med hjälp av kraftiga värmepistoler.

Hänt i Sanda

Källarnedgången har fått vackra handtag i alm som Putte tillverkat. Nu återstår putsning av jordkällaren och det arbetet ska utföras i vår på grund av frostrisken. Dessutom har vi en hasselnok som bor i muren. Vi vill ju inte att den fridlysta ormen blir instängd innanför putsen om det arbetet görs nu.

Jordkällaren är testad av herrarna med kaffe och levande ljus. Herrarna är mycket nöjda med sitt arbete. Vi i Gullingruppen kan bara instämma!

*Text: Per-Åke Sandsjö och Agneta Lippman
Bilder: Per-Åke Sandsjö*

Från Gutabygd 2025

Nu finns den nya boken för 2025 att köpa hos Gunnel Wallin.

Kostar 150 kr.

Ring genast och beställ!
070-291 13 83 eller maila
ge.wallin55@gmail.com

Julklappstips!

Storloppis i Sanda bygdegård!

Lördag den 31 januari är det loppis i Sanda bygdegård.

Vill du vara med och sälja, hör av dig till:

elisabet.andersson1@gmail.com eller 0707-57 07 55,
senast den 11 januari 2026.

Det kostar 100 kronor att vara med, bord finns på plats.

Välkomna! Elisabet Andersson

MELODIKRYSS FRUKOST

Lördag 17 januari 2026
i Sanda bygdegård

Frukost serveras från kl 9.30
till självkostnadspris.

P4 krysset börjar 10:00.

Välkomna!

Digital Hembygds vandring

Söndag 18 januari är det Hembygdsvandring
med bildvisning i Sanda bygdegård kl 14.00

Vi ser på gamla flygfoton från Sanda med omnejd.

Det är från 50 till 70-talet och många gårdsfoton visas där man
kan se hur det såg ut och vad som ändrats mot idag.

Anki berättar och presenterar och du är välkommen att fylla på
med det du vet. Otendag serveras.

Varmt välkommen!

Händer i Västergarn

Hämmersoppa med gärra, hämmel, krut och
rotruksbrunoise

VARMRÄTT

Helstekt kalventrecote med krämig potatisbakelse med
timjan, cheddar och purjolök
Grillad hjärtsallad
Madeirasky

DESSERT

Chokladpannacotta med marinerade citrusfrukter
Puffat bovete och äppelrör

Medlemspris 525 kr Ej medlem 595 kr

BESTÄLL ANTA NYÅRSMENYER SENAST 29/12 PÅ
HEMSIDAN VISBYGK.COM. DE HÄMTAS UPP PÅ
KRONHOLMEN PÅ NYÅRSAFTON MELLAN KL. 11-14

Visby Golfklubb önskar alla en riktigt God Jul och ett
Gott Nytt år. Restaurangen öppnar åter för lunch i
samband med sportlovet vecka 9. Välkommen åter!

Julmarknad i Västergarns hembygdsgård

Andra advent 7 december mellan 11.00-14.00
är det marknad i hembygdsgården och i stenladan i
trädgården. Vi laddar upp med all försäljning man kan tänka
sig, kransar, honung, trasmattor, lotteri, julblommor
och mycket mer.

Tomten kommer med julklappar till alla barn.
Korv och kaffeförsäljning, saffransbröd och pepparkakor.

Glögg bjuds det på i ladan!

Källing Kaffi

Varje onsdag vid
Valbytte strandbod
kl 10-11.

Ta med egen kaffekorg.
Välkomna hälsar
Ingela, Grace och Mia

VÄSTERGARNNS HEMBYGDSFÖRENING

Medlem i föreningen är alla boende i Västergarn med omnejd som vill verka för föreningens syfte och ändamål.

Hembygdsföreningens verksamhet ska stimulera och föra fram socknens kulturella och sociala liv med olika aktiviteter, vård av Hembygdsgården gamla skolan och Valbytte.

En levande socken.

Återkommande varje år är Valborg, Gökotta, Konstutställning, Sockendag, Lammfest, Afternoon Tea.

Information om kommande aktiviteter finns i Sandpappret och på VIP-skylden vid väg 140. I www.bygdband.se pågår ständig dokumentation med bilder och texter om hus, människor och händelser från bygden.

Boka t.ex. konferens, arbetsmöte, kurser i hembygdsgårdens vackra sal och med ny teknik för bildvisning.

Ta en paus i inspirerande miljö och promenera på naturstigen eller på den gamla historiska vällen.

Låna en bok i Bokboden som står öppen året runt.

För uthyrning av hembygdsgården, och lägenheten

kontakta: kontakt@vastergarn.info

Margareta Gottberg Tel.070-601 99 88

Västergarn har en Hjärtstarter, placerad på hembygdsgårdens yttervägg. Kontakt. Ingela Penje tel. 0709-52 70 72

Stöd gärna Hembygdsföreningen.

BG: 569-4369, SWISH: 123 188 6944

www.vastergarn.info www.hembygd.se/vastergarn

STÅENDE PROMENADER I VÄSTERGARN

Saml. parkering mitt emot festplatsen

tisdagar kl. 9.30

Fredagsmys med liten ostprovning

Välkomna till Västergarns hembygdsgård
fred. 30 januari kl. 19.00!

Ett tillfälle, en stund i all enkelhet att träffas och umgås när vintermörkret tränger sig på runt knuten.

För 250:- ingår en liten ostprovning och en välsmakande soppa, smör och bröd, kaffe och kaka.

Öl och vin till självkostnadspris om så önskas.

Vi hoppas på en trevlig kväll tillsammans!

Max antal deltagare är 50, så först till kvarn...

Föranmälan är obligatorisk, till Eva Widing 0704-499616,
eva.widing@outlook.com

Varmt välkomna!

Mellandagsvandring i Västergarn

Lördagen den 3 januari 2026 vandrar vi med
start vid Hembygdsgården kl.10.00.

Vi går en promenad i omgivningen och avslutar vid Valbyte.
Hembygdsföreningen bjuder där på korv med bröd och dryck.

Tänk på kläder
och skor efter
vädrets dagsform.
Välkomna!

Nyårsfyrverkeri i Västergarn!

På Nyårsafton kl 24.00 smäller vi in det nya året med ett stort fyrverkeri som kan ses av alla som kommer till Västergarn. Det syns utmärkt från Västergarns hamn, Valbyte eller från Kronholmen.

Du kan vara med genom att Swisha valfritt bidrag på telnr:123-213 14 49

(Om du önskar kvitto kontakta kontoret på Rauk Maskin)

Ju mer pengar som kommer in desto finare och större fyrverkeri blir det.

123-213 14 49

TK-Trailer
www.tktrailer.se

HENRA
HIRE & RENT

SM-SLÄPET

UNIHAQ
BYGGNADSTÄLLNINGAR

HYR MASKINER HOS OSS

Nås alltid på telefon

Ni hittar oss längs väg 140 i södra Västergarn!

Rauk Maskin
Maskinuthyrning och försäljning

070-750 99 14 • Sanda Lekarve 758 i Klintehamn
info@rau maskin.se • www.rau maskin.se

f Rauk Maskin - Vi Hyr Ut

Butiken öppen mån-fre 11-15

STENHUSE GÅRD

Du hittar alltid
lite sol och
sommars i
gårdsbutikens
frys.

I gårdsbutiken finns hallon och jordgubbar från sommarens skörd. Hallon klass 1 i praktiska askar med 200 gram för 35 kr styck och påsar med 500 gram för 75 kr styck. Hallon klass 2 för sylt och saft finns i 2-kilospåsar för 200 kr. Rensade jordgubbar utan flus finns i 500-gramspåsar för 30 kr och 5 kg-påsar för 300 kr. Dessutom krusbär och rabarber - allt så långt lagret räcker. Välkommen!
Gårdsbutiken är öppen vardagar 9-18 och lördag 10-16.
Gilla oss på facebook, så får du alltid goda nyheter från Stenhuse!

Lyckat kaffekalas och auktion

Söndagen den 26 oktober hade Sanda Västergarn Röda Kors grupp sedvanligt kaffekalas och syföreningsauktion i bygdegården.

Borden var vackert dukade med vita dukar och blommor från Gervalds trädgårdar. Mitt på golvet tronade ett dignande kaffebord med tolv sorters kakor och dagsfärska bullar. Det fanns också kaffebröd för gluten- och lactosintoleranta liksom en färsk fralla för de sockerintoleranta. Och det kom minst hundra och fikade. Skratt och prat i lokalen och den bästa gemenskapen. Ett par lotterier såldes också.

Syföreningsauktionen med Hasse som utropare blev återigen succe. Hemstickade raggar, vantar, en tröja, schalar och bokmärken. Vävda löpare, sydda dukar och små naftalinkuddar för byrålådan och en broderad tomtetavla. Färska hembakta limpor, hemkokt äppelmos, inladga gurkor, hallonsylt och salmbärssylt, pumpor, goda päron m.m. Ja det fanns något för alla. Och innan man gick hem kunde man köpa olika inomhusplantor vid utgången.

Ett par timmar gav det lysande resultatet 23.000:- till Världens barn. Röda Korsets syförening som tillsammans med några fantastiskt engagerade yngre förmågor är stommen i vår Röda Korsgrupp och har under ett år jobbat sig fram med olika aktiviteter såsom kroppkaksfest, blomskottsauktion, sommarlotteri, kaffekalas, syföreningsauktion och adventslotteri plus några andra mindre tillfällen och samlat närmare 70.000:- till behövande ute i världen. Fantastiskt !!!!

Svenska Röda Korset

Tack - tusen tack till er alla som kommit till våra arrangemang och fikat, ätit och handlat. Varmt tack till alla givare till lotterier m.m. Och tack till alla företagare i Sanda och Västergarn som gett sitt stöd under Världens Barn insamlingen.

God jul till er alla och gott nytt Röda Korsår önskar Röda Kors gruppen/syföreningskällingarna.

Ps, läs er ni det här innan första advent så vet ni att vi har 500 lotter att sälja på Hembygdsföreningens advent i bygdegården sen 29 november. Ds.

Röda Korsets uppgift

I mer än 150 år har vi på Röda Korset arbetat med att hjälpa där det behövs som mest. Vi har en global närvaro och kämpar alltid för att skydda utsatta människor i kriser, krig och naturkatastrofer.

Med våra miljontals volontärer runt om i världen kan vi hjälpa på plats före, under och efter kriser. När andra åker stannar vi kvar.

Svenska Röda Korset är en viktig nationell förening i den internationella rödakorsrörelsen och en stor bidragsgivare till hjälpinsatser i andra länder. De senaste åren har vi bland annat gett stöd i krigets Ukraina, i hungerdrabbade länder i Afrika och efter jordbävningen i Syrien och Turkiet.

God Jul & Gott Nytt år

För en tid sedan läste jag en rapport om folkhälsa. I omfattande internationella studier kunde forskarna konstatera en av de allra viktigaste faktorerna för en god hälsa är goda relationer. Dels att en person har en eller flera riktigt goda vänner. Men, vilket var mer förvånande, är att nästan lika viktigt är att vi talar med obekanta personer. På bussen, på båten, i affären, på bygatan när vi möter någon. Eller annorlunda uttryckt, att vi ser varandra och bekräftar den andres betydelse.

Frågan om människans värde är närvarande i krubban, på julnatten, när Gud själv låter sig födas som ett litet barn. Vid en speciell tidpunkt i historien och på en speciell plats. Långt borta från rikedom och makt. Ändå är det där som änglarna sjunger "Ära åt Gud i höjden, och frid på jorden, bland människor som Gud älskar", när Gud visar/uppenbarar både vem Gud är och vem människan ytterst är. När det lilla barnet Jesus föds, lindas och läggs i djurens krubba i stallet i Betlehem då söker Gud var och en av oss och vill leva med oss. Han, den obekante, söker oss och vill lära känn oss.

Flocken Produktion

Med önskan till Sandpapprets alla läsare och Sandabor om en

Välsignad God Jul

Erik Eckerdal
Biskop för Visby stift och
Svenska kyrkan i utlandet (SKUT)

& GOTTT NYTTÅR

Julen närmar sig och vi har som vanligt många aktiviteter i våra socknar julmarknader, adventsfika, lucia och julbord.

Julbordet har lång tradition med mycket fisk. Fiskets betydelse har varit viktig för överlevnad i hundratalsår som bedrivits i våra fiskelägen. Nu finns ett förslag på ny fiskelag där man vill förbjuda fiske med nät. Sanda bygdegård fylldes förra veckan av husbehovsfiskare som vill diskutera och protestera mot förslaget.

Många undrade varför får man tråla när man inte får ta upp några flundror eller strömmingar för eget bruk. Regionen, länsstyrelsen och många föreningar jobbar med beredskap och Stark-Socken, där man också pekar på fiskets betydelse.

Ät nu mycket sill, inlagd strömming, lax och lutfisk i jul. Umgås med släkt och vänner, räkna tomtar och ladda om.

God jul och Gott nytt 2026

önskar Anki Wallin

ANNONSERING i SANDPAPPRET

Hel sida A5: 400 kr

Halv sida: 200 kr

1/4 sida: 100 kr

Föreningsaktiviteter: Gratis

BOKA SANDA BYGDEGÅRD

Ring Mari 076-947 13 61

boka@sandagotland.se

MEDLEMSAVGIFTER 2026

Sanda hembygdsförening

Familj: 200 kr. Enskild: 100 kr

Betala till

Postgiro 28 65 38-4

eller Swish nr: 123 671 35 72

Med stöd av

Nästa nummer av Sandpappret utkommer i februari.

MANUS IN SENAST 24 januari 2026.

Lämnas till hembygdsföreningens styrelse eller epost
sandpappret@sandagotland.se